

W dwudziestym pierwszym wieku istnieje wiele zagrożeń dla młodzieży. W związku z cyfryzacją, znaczna większość zagrożeń czyha na młodych ludzi w Internecie. Oprócz tego wśród zagrożeń dla młodzieży wymienić także należy: używki, w tym uzależnienie od Internetu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, alkoholu, gier bądź zagrożenia związane z chorobami, samobójstwami, pornografią lub prostytucją.

Jak należy postępować w przypadku uzależnienia dziecka?

Młodzież nie potrafiąca odnaleźć się w codziennym życiu, która czuje się nieakceptowana przez otoczenie, odrzucona, szuka pocieszenia, często pocieszeniem jakie znajduje są wszelkiego rodzaju używki.

Uzależnienie to stan polegający na zaburzeniu zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Cechuje się koniecznością zażywania danej substancji lub przymusem realizacji określonej czynności. Chęć pocucia chwilowej ulgi i odprężenia sprawiają, że osoba uzależniona nie zauważa momentu, kiedy przestaje nad tym panować. Substancje te pozwalają przenieść się w inny świat. Świat, w którym nie ma problemów, wszystko wydaje się być łatwiejsze. Jednak w końcu przychodzi czas, kiedy substancje przestają działać, a świat jest nadal beznadziejny. Wtedy pojawia się kolejna potrzeba zażywania danej substancji, schemat ten jest powtarzany wielokrotnie, w tej jednak zależności, że potrzeba zażywania danej substancji jest częstsza a ilość jest stosunkowo zwiększana, co doprowadza do momentu, w którym nie da się normalnie funkcjonować, a uzależnienie przejmuje nad nami pełną kontrolę.

Uzależnienie jest to problem, który coraz częściej dotyka młodych osób. Pierwszym objawem, który może świadczyć, że z dzieckiem zaczyna dziać się coś niepokojącego jest to, że zmienia swoje zachowanie. Gdy zmienia się jego zachowanie, widzimy, że zachowuje się inaczej, przekracza pewne ustalone w domu granice i nie przestrzega zasad, zmienia towarzystwo – to wszystko może sugerować nam, że dzieje się coś niepokojącego. Objawów uzależnienia może być wiele i mogą być różne. Ważne jest, aby zarówno rodzice w domu jak i nauczyciele w szkole byli uważni i obserwowali dziecko.

Dziecko powinno również znać pewne reguły, a jeśli jakieś zachowanie przekracza nasze normy to powinniśmy zwracać uwagę, dać sygnał, że nie wyrażamy zgody na takie zachowanie. **Jeśli mamy poczucie, że z naszym dzieckiem, bądź uczniem dzieje się coś złego, przede wszystkim powinniśmy spróbować porozmawiać z nim i zaproponować swoje wsparcie. Podkreślajmy, że może na nas liczyć, jesteśmy otwarci i pomożemy, jeśli tylko dziecko będzie chciało z naszej pomocy skorzystać.**

Jeśli to my jako rodzice potrzebujemy wsparcia, konsultacji z zewnątrz, jak przeprowadzić z dzieckiem rozmowę, powinniśmy skorzystać z pomocy fachowca np. psychologa. Osoba kompetentna poradzi nam jak prawidłowo przeprowadzić rozmowę z dzieckiem, uniknąć oskarżeń, a przede wszystkim dać dziecku poczucie, że może nam się zwierzyć. Fachowiec podpowie nam jak nakłonić dziecko na rozmowę z terapeutą, psychologiem i podjęcie terapii.

Jeśli zaś chodzi o profilaktykę to powinniśmy przede wszystkim nie tylko przestrzegać dziecko przed używkami, ale również nauczyć go, że ich zażywanie nie jest do niczego potrzebne. Warto dać taką wiedzę, dlaczego życie bez substancji jest tak fajne i własnym przykładem, swoim albo odpowiedniego środowiska rówieśniczego, nauczyć tego.

Badania pokazują, że niezwykle skutecznie w kategoriach profilaktyki działa sport. Nie ma oczywiście znaczenia jaki. Ważne, aby uprawiać go regularnie. To może być również inna forma realizowania pasji.

Jak należy postępować w przypadku wystąpienia cyberprzemocy?

Cyberprzemoc to stosowanie przemocy z wykorzystaniem różnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, jak np.: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe i inne. Akty cyberprzemocy przyjmują różne formy: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących zdjęć, filmów lub podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Dzieci i młodzież zazwyczaj nie mają świadomości jak krzywdzące dla innych mogą być działania podejmowane przez nie online. Ofiary cyberprzemocy pozostawione sam na sam z problemem bardzo często nie potrafią sobie z nim poradzić, dlatego fundamentalną rolę w przeciwdziałaniu cyberprzemocy pełnią osoby najbliższe dla dziecka, zazwyczaj są to rodzice lub pedagodzy. Zarówno rodzice jak i nauczyciele powinni podejmować działania profilaktyczne, mające na celu wyeliminowanie aktów cyberprzemocy wśród młodzieży, a jeśli jednak cyberprzemoc wystąpi powinni podjąć interwencję wobec sprawcy i ofiary przemocy.

Jeśli w szkole zajdzie przypadek przemocy należy działać tak szybko jak to możliwe, po to, aby jak najszybciej zakończyć cierpienie ofiary oraz zapobiec trwałym szkodom na jej zdrowiu psychicznym.

I.

Pierwszym działaniem jakie należy podjąć to udzielić ofierze cyberprzemocy wsparcia i poczucia bezpieczeństwa. Należy utwierdzić ucznia, że bardzo dobrze zrobił zwracając się po pomoc. Uczniowi należy okazać zrozumienie oraz opowiedzieć mu o konkretnych działaniach jakie się w tej sprawie podejmie.

II.

Następnie należy sprawdzić czy życie ucznia bądź osoby trzeciej nie jest zagrożone. Będąc pedagogiem bądź rodzicem nie powinniśmy unikać pytań o stan psychiczny dziecka dotkniętego przemocą w sieci.

III.

Proszę zapytać, jakie są oczekiwania osoby pokrzywdzonej w tej sytuacji. Należy wyjaśnić, jakie są możliwości, by wyjść naprzeciw jej potrzebom. Ostrożnie z własnymi propozycjami rozwiązań. Proszę zapewnić ucznia, że nie podejmie się żadnych kroków bez poinformowania ucznia lub ewentualnie bez uzyskania jego zgody. Na ogół cyberprzemocy nie udaje się powstrzymać bez poinformowania i zaangażowania innych nauczycieli, dyrekcji placówki oraz uczniów. W takim przypadku należy poprosić o zgodę na skontaktowanie się z innymi osobami w celu zapewnienia skutecznej pomocy. Argumenty przemawiające za takim kontaktem:

- Trzeba wysłać wyraźny sygnał: „Nie będziemy tolerować cyberprzemocy i będziemy stanowczo występować przeciwko!”

- Nauczyciele, bądź rodzice mogą przeciwdziałać cyberprzemocy wyłącznie w przypadku, kiedy zostaną o nim poinformowani.

- Tylko interwencja systemowa i odgórna może zatrzymać dalsze przesyłanie np. obraźliwego materiału cyfrowego. Nie da się tego osiągnąć bez poinformowania innych nauczycieli, dyrekcji szkoły, a w niektórych przypadkach nawet policji.

IV.

Jeśli dowiedzieliśmy się o możliwości występowania przemocy od innego ucznia/osoby trzeciej, należy natychmiast zmotywować go do poinformowania o tym kto jest sprawcą bądź ofiarą cyberprzemocy. Jeśli ofiara odrzuca pomoc rodzicielską, bądź pedagogiczną, należy sprawdzić jej samopoczucie – jest to obowiązek, zwłaszcza jeśli zachodzi podejrzenie zagrożenia dla jej zdrowia lub życia.

V.

Należy utwierdzać ofiarę w decyzji pokojowej obrony przed cyberprzemocą. Można zaapelować do jej poczucia własnej wartości oraz użyć następujących argumentów:

- Przemoc krzywdzi ludzi, często także długo po tym, jak ustanie. Nie można jej tolerować i trzeba położyć mu kres tak szybko, jak tylko się da.

- Może się okazać, że ofiar wśród uczniów jest więcej. Sprzeciw wobec cyberprzemocy może dodać im odwagi i skłonić do decyzji, by samemu zgłosić się po pomoc.

- Jeśli nic z tym nie zrobimy, w przyszłości może być jeszcze gorzej.

Nauczyciel może zaofiarować uczniowi coaching. Może wspierać ucznia i towarzyszyć mu w całym procesie. Ofiara najszybciej zdecyduje się zadziałać aktywnie, jeśli uda się nawiązać z nią więź opartą na zaufaniu. Wymogiem wstępnym jest tu przejrzystość na wszystkich etapach postępowania. Najważniejszym jest, aby traktować ofiarę poważnie! Przeanalizujcie wspólnie, co wpływa na ucznia w ten sposób, że wzbrania się on przed szukaniem pomocy.

VI.

Fakty powinny być wyjaśniane tak długo, aż uda się je dokładnie zrozumieć. Proszę mieć na uwadze, że zwykle na początku stykamy się z subiektywnym opisem – inni mogą opisać te same fakty inaczej. Mimo wszystko trzeba poważnie traktować wszystkie okoliczności. Należy szczegółowo udokumentować przebieg zdarzeń. Im więcej informacji zostanie zebranych na początku, tym większa część pracy koniecznej na wypadek interwencji zostanie na tym etapie wykonana – co wyjdzie na dobre całemu procesowi.

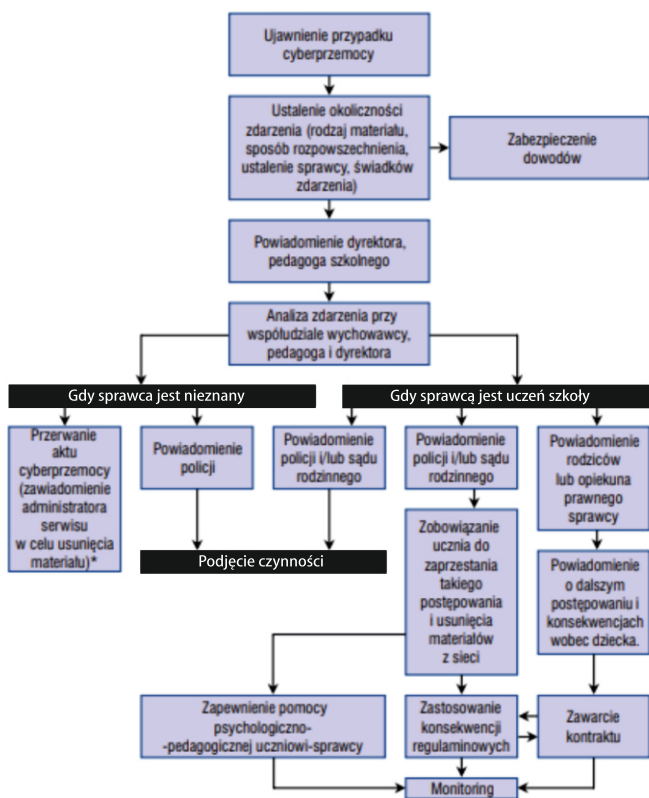
VII.

Niektóre strony konfliktu – ofiary i sprawcy – nie chcą, by informować rodziców, innych nauczycieli czy dyrekcję szkoły. Życzenie to należy zrozumieć, ale nie zawsze się nim kierować. Należy mieć świadomość, że zastosować się do niego można jedynie w niektórych sytuacjach. W tej kwestii należy skonsultować się ze specjalistami, którym najpierw przedstawia się sprawę w formie anonimowej. Jeśli jednak istnieją ważne przesłanki świadczące o tym, że zagrożone jest dobro dziecka, wolno poradzić się także innych nauczycieli, innych rodziców lub osób bliskich, by lepiej ocenić stopień zagrożenia. W tym przypadku dobrze jest omówić swoje postępowanie z ofiarą, by móc działać zgodnie z jej wolą. Bez względu na to, czy ofiara wyrazi zgodę czy nie, należy poinformować jej opiekunów. Im młodsza ofiara, tym bardziej pilny jest to obowiązek. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, w której poinformowanie rodziców może spowodować na nieletniego dalsze zagrożenie. Zależnie od wieku ucznia, należy wówczas poinformować pomoc społeczną lub policję. W tym przypadku obowiązuje zasada, by – w miarę możliwości – działać za zgodą i wiedzą ucznia. W przypadku wątpliwości, np. odnośnie oceny ryzyka, można przedstawić przypadek w zanonimizowanej formie doświadczonemu profesjonalście i poprosić o radę. Jeśli zachodzi przypadek nagły – na przykład, gdy ofierze (cyber) przemocy grożono śmiercią podczas pobytu w szkole lub też ofiara sama grozi samobójstwem – należy poinformować czynniki, które w danej sytuacji mogą zlikwidować zagrożenie – także, jeśli jest to wbrew woli zainteresowanego. W rzeczywistości szkolnej jest to kierownictwo szkoły, które z kolei może włączyć w sprawę policję.

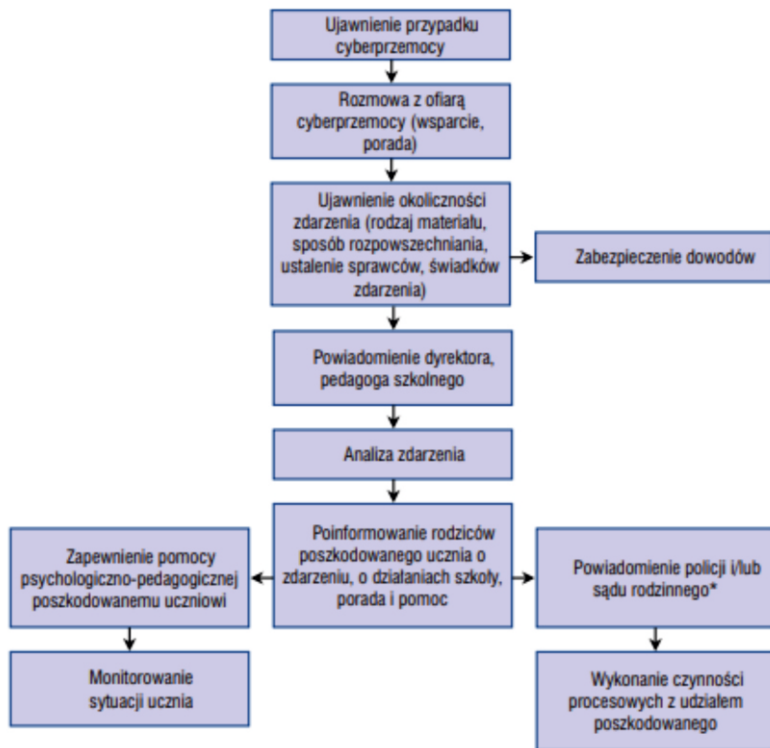
VIII.

Podjęcie decyzji o zgłoszeniu sprawy na policję należy pozostawić początkowo ofierze lub jej rodzicom. Zgłoszenie jest zalecane, kiedy bieg wydarzeń nie daje się już zdeeskalować środkami czysto pedagogicznymi, a zaangażowanie policji może odnieść taki skutek, zaistniał stan zagrożenia, który można zniwelować tylko przez interwencję policji, zidentyfikowano sprawców przestępstwa i mogą oni zostać powstrzymani przed wyrządzeniem krzywdy ofierze wyłącznie przez interwencję policji, sprawców ustalić można wyłącznie przy pomocy środków policyjnych, polubowne załatwienie sprawy nie powiodło się, a środki szkolne i regulaminowe wydają się być nieskuteczne, sprawcy nie są uczniami i nie można na nich wywrzeć żadnego wpływu pedagogicznego.

Procedura reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy

Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy

*Szkoła jest zobowiązana do powiadomienia policji/i lub sądu rodzinnego w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.

„Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół”, red. Łukasz Wojtasik, wyd. II Fundacja Dzieci Niczyje, s. 18.

„Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół”, red. Łukasz Wojtasik, wyd. II Fundacja Dzieci Niczyje, s. 20.

FUNDACJA STUDENCKA „MŁODZI-MŁODYM”

Organizacja Pożytku Publicznego (OPP)
KRS 0000270261 | NIP 949-204-42-31
ul. Bór 116, 42-202 Częstochowa
biuro@fsmm.pl | www.fsmm.pl
tel. +48 795-795-747

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa
www.ms.gov.pl
tel. 22 52-12-888

STAROSTWO POWIATOWE W RADOMSKU

ul. Leszka Czarnego 22,
97-500 Radomsko
starostwo@radomszczanski.pl
www.radomszczanski.pl